

Hafnarfjarðarbær

Ársreikningur
2017

Hafnarfjarðarbær
Strandgötu 6
220 Hafnarfirði

Kt. 590169-7579

Efnisyfirlit

Skýrsla og áritun bæjarstjóra og bæjarstjórnar	3
Áritun óháðs endurskoðanda	5
Rekstrarreikningur	7
Efnahagsreikningur	8
Sjóðstreymisyfirlit	10
Skýringar	11
Óendurskoðað fylgiskjal: Yfirlýsing um stjórnarhætti og ófjárhagslegar upplýsingar	31

Skýrsla og áritun bæjarstjóra og bæjarstjórnar

Ársreikningur Hafnarfjarðarbæjar er gerður í samræmi við sveitarstjórnarlög, lög um ársreikninga, reglugerð um bókhald, fjárhagsáætlanir og ársreikninga sveitarfélaga og auglýsingar ráðuneytis sveitarstjórnarmála um reikningsskil sveitarfélaga.

Rekstrartekjur sveitarfélagsins á árinu námu 25.273 millj. kr. samkvæmt ársreikningi fyrir A og B hluta, en þar af námu rekstrartekjur A hluta 23.486 millj. kr. Álagningarhlutfall útsvars var 14,48% en lögbundið hámark er 14,52%. Álagningarhlutfall fasteignaskatts í A-flokki nam 0,31% en lögbundið hámark þess er 0,50%, í B-flokki nam álagningarhlutfall 1,32% sem er lögbundið og í C-flokki nam álagningarhlutfallið 1,65% en lögbundið hámark þess er 1,32%, en auk þess hafa sveitarstjórnir heimild til að hækka álagningarhlutfall í A og C-flokki um allt að 25%.

Rekstrarniðurstaða sveitarfélagsins samkvæmt ársreikningi A og B hluta, var jákvæð um 1.326 millj. kr., en rekstrarniðurstaða A hluta var jákvæð um 740 millj. kr. Heildareignir sveitarélagsins í árslok 2017 námu 51.173 millj. kr. og skuldir og skuldbindingar 40.187 millj. kr. Eigið fé sveitarfélagsins í árslok 2017 nam 10.986 millj. kr. Veltufé frá rekstri A hluta nam 2.692 millj. kr. og frá A og B hluta nam það 3.646 millj. kr. Í árslok 2017 störfuðu 1.943 starfsmenn hjá sveitarfélaginu í 1.445 stöðugildum.

Engin ný lán voru tekin á árinu 2017. Greiddar voru afborganir alls 1,6 milljarður króna sem er 300 millj. kr. umfram afborganir samkvæmt lánasamningum. Nánar er fjallað um fjárhagsstöðu sveitarfélagsins í skýringu 21.

Í samræmi við nýlegar breytingar á lögum um ársreikninga birtir sveitarfélagið yfirlýsingu um stjórnarhætti og ófjárhagslegar upplýsingar. Framangreindar upplýsingar eru settar fram í fylgiskjali við ársreikninginn, *Yfirlýsing um stjórnarhætti og ófjárhagsleg upplýsingagjöf*.

Ársreikningur Hafnarfjarðarbæjar fyrir árið 2017 er tilbúinn til endurskoðunar og afgreiðslu í bæjarstjórn.

Hafnarfirði, 9. apríl 2018

Bæjarstjóri:

Har. H. Haraldsson

Bæjarráð:

Rannsóknir og
Eva Þorpa Ásudkeisimæl

Ástina Þórunn

Ástina Þórunn

Eva Þorpa Ásudkeisimæl

Adla María Jónhansdóttir

Skýrsla og áritun bæjarstjóra og bæjarstjórnar

Ársreikningur Hafnarfjarðarbæjar fyrir árið 2017 hefur hlotið afgreiðslu bæjarstjórnar í samræmi við ákvæði 61. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 og er staðfestur og áritaður við síðari umræðu í bæjarstjórn.

Hafnarfirði, 25. apríl 2018

Bæjarstjórn:

Helga Sigólfssdóttir

Dr. Bl. Jóns

~~Risa Þorunn~~

Winnifreyja

Ásgeir

Guðrún

Eva Lín Vilhjálmsd

Rannveig

Ewa Dóttir Ásna Kristín

Adda María Jóhannsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til bæjarstjórnar Hafnarfjarðarbæjar

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Hafnarfjarðarbæjar fyrir árið 2017. Ársreikningurinn hefur að geyma ársreikning fyrir A hluta starfsemi sveitarfélagsins og ársreikning fyrir A og B hluta. Hann greinist í skýrslu bæjarstjóra og bæjarstjórnar, rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymisýfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sveitarfélagsins á árinu 2017, efnahag þess 31. desember 2017 og breytingu á handbæru fé á árinu 2017, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur og að skýrsla bæjarstjóra og bæjarstjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaði. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrd í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda. Við erum óháð sveitarfélaginu samkvæmt ákvæðum siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi sveitarfélagsins. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi sveitarfélagsins árið 2017. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á ársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á álit okkar á ársreikninginn í heild sinni. Við látum ekki í ljós sérstakt álit á hverju lykilatriði fyrir sig.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Mat á lífeyrisskuldbindingu

Lífeyrisskuldbinding A og B hluta Hafnarfjarðarbæjar er 12.400 milljónir króna í árslok 2017 eða 24% af efnahag sveitarfélagsins.

Mat stjórnenda á fjárhæð lífeyrisskuldbindingar er lykilkáttur í endurskoðun okkar þar sem um er að ræða verulegan lið í reikningskilum A og B hluta sveitarfélagsins.

Lífeyrisskuldbindingin eru færð miðað við núvirði áætlaðra greiðslna til framtíðar. Stjórnendur byggja mat sitt á grundvelli tryggingafræðilegrar úttektar sem framkvæmd var miðað við lok árs 2017. Breyting skuldbindingarinnar á árinu er færð í rekstrarreikning.

Sjá nánar skýringu 3.I um reikningsskilaaðferðir og skýringu 14.a um lífeyrisskuldbindingar.

Endurskoðunaraðgerðir

Stjórnendur Hafnarfjarðarbæjar fengu aðstoð utanaðkomandi tryggingastærðfræðings til að reikna áfallna lífeyrisskuldbindingu í árslok.

Endurskoðun okkar á mati lífeyrisskuldbindingar fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:

Við funduðum með tryggingastærðfræðingi og lögðum mat á hæfni og óhæði hans.

Við mynduðum okkur væntingar um stöðu lífeyrisskuldbindingarinnar miða við þekktar stærðir s.s. launaþróun og eignastöðu lífeyrissjóða.

Við fórum yfir útreikninga stjórnenda og tryggingastærðfræðings og bárum saman við væntingar okkar.

Við fórum yfir hvort reikningshaldsleg meðferð lífeyrisskuldbindinga í ársreikningi sé í samræmi við settar reikningsskilareglur.

Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar.

Ábyrgð bæjarstjórnar og bæjarstjóra á ársreikningnum

Bæjarstjórn og bæjarstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Bæjarstjórn og bæjarstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra anmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Áritun óháðs endurskoðanda, frh.:

Við gerð ársreikningsins ber bæjarstjórn og bæjarstjóra að meta hæfi sveitarfélagsins til áframhaldandi starfsemi og semja ársreikning sveitarfélagsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema mat þeirra sé að áframhaldandi starfsemi sé ekki möguleg. Bæjarstjórn og bæjarstjóra ber að að setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og fjárhagsstöðu sveitarfélagsins.

Bæjarstjórn skal hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhættan af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sveitarfélagsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagactningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að félagið verði ekki lengur rekstrarhæft.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum bæjarstjórn meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við bæjarstjórn að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst bæjarstjórn um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Reykjavík, 25. apríl 2018

PricewaterhouseCoopers ehf.

Ljósbrá Baldursdóttir

löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur 1. janúar - 31. desember 2017

Skýr	A hluti			A og B hluti		
	Ársreikningur 31.12.2017	Áætlun með viðaukum 31.12.2017	Ársreikningur 31.12.2016	Ársreikningur 31.12.2017	Áætlun með viðaukum 31.12.2017	Ársreikningur 31.12.2016
Rekstrartekjur						
Skatttekjur	18.588.078	18.107.132	17.027.466	18.589.581	18.112.703	17.037.067
Framlög Jöfnunarsjóðs	2.345.101	2.036.104	1.952.326	2.345.101	2.036.104	1.952.326
Aðrar tekjur	2.552.757	1.943.318	2.415.589	4.338.193	3.681.199	4.102.510
4	23.485.936	22.086.553	21.395.381	25.272.875	23.830.006	23.091.903
Rekstrargjöld						
Laun og launatengd gjöld	5 11.418.594	11.435.095	10.636.843	11.689.340	11.677.976	10.893.310
Breyt. lífeyrisskuldbindingar	14 1.973.285	951.543	1.651.845	2.016.574	969.449	1.692.770
Annar rekstrarkostnaður	6 7.602.991	7.474.590	7.138.916	7.962.748	7.778.340	7.456.678
		20.994.869	19.861.227	19.427.604	21.668.662	20.425.764
Rekstrarniðurstaða fyrir afskriftir	2.491.067	2.225.326	1.967.777	3.604.213	3.404.242	3.049.145
Afskriftir	9 666.542	659.300	640.649	922.673	914.800	892.018
Rekstrarniðurstaða án fjármunatekna og fjármagnsgjalda	1.824.525	1.566.026	1.327.128	2.681.541	2.489.442	2.157.128
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	7 (1.084.953)	(1.520.693)	(1.085.125)	(1.355.253)	(1.935.087)	(1.403.296)
Rekstrarniðurstaða án óreglulegra liða	739.572	45.333	242.003	1.326.288	554.355	753.832
Óreglulegir liðir	14 0	0	(215.334)	0	0	(215.334)
Rekstrarniðurstaða	13 739.572	45.333	26.669	1.326.288	554.355	538.498

Efnahagsreikningur 31. desember 2017

		Eignir			
		A hluti		A og B hluti	
Skýr.		2017	2016	2017	2016
Fastafjármunir					
Varanlegir rekstrarfjármunir:					
	Fasteignir, lóðir og lendur	31.999.285	30.251.689	37.530.536	35.574.275
	Veitur, götur og hafnarmannvirki	2.713.554	2.771.783	7.783.592	8.089.593
	Vélar, áhöld og tæki	166.654	172.677	230.003	220.806
	Leigðar eignir	417.714	466.834	417.714	466.834
9		35.297.205	33.662.982	45.961.846	44.351.509
Áhættufjármunir og langtímakröfur:					
	Stofnframlög og eignarhlutir í félögum	1.601.613	1.613.901	937.464	949.752
	Langtímakröfur	48.413	54.951	48.413	54.962
		1.650.026	1.668.851	985.876	1.004.713
	Fastafjármunir	36.947.231	35.331.834	46.947.722	45.356.222
Veltufjármunir					
Skammtímakröfur:					
	Óinnheimtar skatttekjur	1.579.933	1.463.325	1.579.933	1.463.325
	Næsta árs afborganir langtímakrafna	16.428	8.884	16.438	8.916
	Skammtímakröfur á eigin fyrirtæki	230.331	21.959	0	0
	Aðrar skammtímakröfur	960.492	953.853	1.125.805	1.049.232
	Handbært fé	1.373.098	390.943	1.503.125	424.401
	Veltufjármunir	4.160.283	2.838.964	4.225.301	2.945.873
	Eignir samtals	41.107.514	38.170.798	51.173.023	48.302.096

Efnahagsreikningur 31. desember 2017

Eigið fé og skuldir

Skýr.	A hluti		A og B hluti		
	2017	2016	2017	2016	
Eigið fé					
Eiginfjárreikningur	13	5.436.348	4.181.883	10.986.038	9.144.857
Skuldbindingar					
Lífeyrisskuldbinding		11.804.678	10.818.775	12.025.804	11.037.994
Skattskuldbinding		10.525	18.838	10.525	18.838
Aðrar skuldbindingar		62.892	69.880	62.892	69.880
	14	11.878.094	10.907.493	12.099.220	11.126.711
Langtímaskuldir					
Skuldir við lánastofnanir	15	16.948.246	17.552.429	21.856.140	22.956.739
Leiguskuldir	16	1.272.933	1.375.592	1.272.933	1.375.592
		18.221.179	18.928.020	23.129.073	24.332.331
Skammtímaskuldir					
Skuldir við eigin fyrirtæki		1.180.380	900.467	0	0
Næsta árs afborganir langtímaskulda	15	878.194	931.708	1.229.847	1.262.890
Næsta árs afborganir leiguskulda	16	126.506	117.462	126.506	117.462
Næsta árs afborganir skuldbindinga	14	366.922	364.827	381.496	379.675
Aðrar skammtímaskuldir	17	3.019.891	1.838.937	3.220.842	1.938.169
		5.571.893	4.153.402	4.958.691	3.698.196
Skuldir og skuldbindingar samtals		35.671.166	33.988.915	40.186.984	39.157.238
Eigið fé og skuldir samtals		41.107.514	38.170.798	51.173.023	48.302.096

Sjóðstreymisýfirlit 2017

Skýr.	A hluti			A og B hluti			
	Ársreikningur 2017	Aætlun með viðaukum 2017	Ársreikningur 2016	Ársreikningur 2017	Aætlun með viðaukum 2017	Ársreikningur 2016	
Rekstrarhreyfingar							
Rekstrarniðurstaða	13	739.572	45.333	26.669	1.326.288	554.355	538.498
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á fjárstreymi:							
Óreglulegir liðir	14	0	0	215.334	0	0	215.334
Afskriftir	9	666.542	659.300	640.649	922.673	914.800	892.018
Verðbætur og gengismunur		378.027	748.799	241.967	472.917	973.907	366.040
Söluhagnaður		(64.601)	0	(63.454)	(64.601)	0	(63.454)
Tekjufærðar lóðir		(336.069)	0	0	(336.069)	0	0
Skattskuldbinding, breyting		(8.313)	0	174	(8.313)	0	174
Önnur skuldbinding, breyting		(6.988)	(6.880)	(6.988)	(6.988)	(6.880)	(6.988)
Hækkun á lífeyrisskuldbindingu	14	1.323.821	951.543	1.651.845	1.339.896	969.449	1.692.770
Veltufé frá rekstri		2.691.991	2.398.095	2.706.196	3.645.803	3.405.630	3.634.391
Breytingar á rekstrar- tengdum eignum og skuldum:							
Óinnh. skatttekjur, breyting		(116.608)	12.843	(14.240)	(116.608)	12.843	(14.240)
Aðrar skammtímakr., breyting		(9.466)	(28.675)	(381.234)	(79.399)	(48.395)	(358.683)
Greitt vegna lífeyrisskuldbindingar	14	(335.823)	(330.790)	(476.644)	(350.265)	(344.790)	(490.835)
Skammtímaskuldir, breyting		1.183.781	(21.843)	(600.610)	1.285.500	(22.512)	(619.805)
Samtals		721.884	(368.465)	(1.472.727)	739.228	(402.854)	(1.483.564)
Handbært fé frá rekstri		3.413.875	2.029.630	1.233.469	4.385.031	3.002.776	2.150.828
Fjárfestingarhreyfingar							
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	9	(2.736.465)	(3.315.500)	(1.161.379)	(3.099.348)	(3.691.500)	(1.358.632)
Innlausn (fjárfesting) eignarhluta		76.889	0	98.642	76.889	0	98.642
Sala eigna/gatnagerðargjöld	9	1.286.661	1.456.000	1.341.902	1.417.301	1.496.000	1.341.902
Langtímakröfur, breyting		71	15.700	226.363	105	15.712	226.577
Fjárfestingarhreyfingar		(1.372.844)	(1.843.800)	505.528	(1.605.054)	(2.179.788)	308.489
Fjármögnunarhreyfingar							
Tekin ný framkvæmdalán	15	0	1.000.000	0	0	1.000.000	0
Afborganir langtímalána	15	(1.012.091)	(972.266)	(1.663.447)	(1.582.925)	(1.481.883)	(2.136.363)
Afborganir leiguskulda	16	(118.327)	(116.927)	(109.821)	(118.327)	(116.927)	(109.821)
Skammtímalán, breyting		0	(70.488)	0	0	(70.488)	0
Viðskiptast. eigin fyrirt., breyting		71.541	72.682	244.098	0	0	0
Fjármögnunarhreyfingar		(1.058.877)	(86.999)	(1.529.170)	(1.701.252)	(669.298)	(2.246.184)
Hækkun á handb. fé		982.155	98.831	209.826	1.078.724	153.690	213.133
Handbært fé í ársbyrjun		390.943	32.970	181.116	424.401	39.863	211.268
Handbært fé í árslok		1.373.098	131.801	390.943	1.503.125	193.553	424.401

Skýringar

---

1. Upplýsingar um sveitarfélagið

Hafnarfjarðarbær er sveitarfélag á höfuðborgarsvæðinu og voru íbúar 29.360 þann 1. desember 2017. Skrifstofa sveitarfélagsins er að Strandgötu 6 í Hafnarfirði.

Mælt er fyrir um grundvallarþætti stjórnsýslu og starfsemi sveitarfélaga í sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur Hafnarfjarðarbæjar fyrir árið 2017 hefur að geyma ársreikning fyrir þær rekstrareiningar sem falla undir A hluta starfsemi sveitarfélagsins og samantekinn ársreikning fyrir alla starfsemi þess, þ.e. A og B hluta, sbr. 60. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.

Til A hluta telst starfsemi sem að hluta eða öllu leyti er fjármögðuð með skatttekjum. Hér er um að ræða Aðalsjóð auk Eignasjóðs. Til B hluta teljast fjárhagslega sjálfstæð fyrirtæki sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu sveitarfélagsins, en rekstur þessara fyrirtækja er fjármagnaður með þjónustutekjum. Fyrirtæki sem falla undir B hluta starfsemi sveitarfélagsins eru Vatnsveita Hafnarfjarðar, Fráveita Hafnarfjarðar, Hafnarfjarðarhöfn og Húsnæðisskrifstofa Hafnarfjarðar.

Ársreikningurinn er gerður samkvæmt kostnaðarverðsreglu og í samræmi við sveitarstjórnarlög, lög um ársreikninga nr. 3/2006, reglugerð um bókhald, fjárhagsáætlanir og ársreikninga sveitarfélaga nr. 1212/2015 og auglýsingar ráðuneytis sveitarstjórnarmála um reikningsskil sveitarfélaga. Ársreikningurinn byggir í meginatriðum á sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður.

Stöður í efnahagsreikningi milli rekstrareininga í A hluta og viðskipti milli þeirra eru felld út í ársreikningi A hluta. Í ársreikningi fyrir A og B hluta eru felldar út stöður í efnahagsreikningi og viðskipti milli allra rekstrareininga sveitarfélagsins. Af viðskiptum milli rekstrareininga sveitarfélagsins má nefna álagða fasteignaskatta, húsaleigu Eignasjóðs og önnur innbyrðis viðskipti vegna kaupa á vöru og þjónustu.

3. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti á öllum þeim tímabilum sem birt eru í ársreikningnum, nema annað sé tekið fram.

a. Innlausn tekna

Skatttekjur eru færðar til tekna við álagningu þeirra en til lækkunar er færð reiknuð niðurfærsla vegna óinnheimtra skatttekna. Til skatttekna heyrir útsvar, fasteignaskattur og framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga, auk annarra tekna sem hafa ígildi skatta, svo sem lóðarleiga.

Tekjur vegna gatnagerðar eru færðar til lækkunar á framkvæmdakostnaði vegna nýbyggingar gatnamannvirkja sbr. skýr. 3d. Reynist kostnaður við framkvæmdir lægri en tekjur vegna viðkomandi verkefnis er mismunurinn tekjufærður í rekstrarreikning við verklok.

Tekjur af sölu þjónustu og vöru eru færðar þegar afhending hefur farið fram og kröfuréttur myndast.

Áfallnar vaxtatekjur eru færðar til tekna í samræmi við höfuðstól og skilmála vaxtaberandi krafna. Arðstekjur eru færðar til tekna þegar réttur til þeirra hefur myndast.

Hagnaður eða tap af sölu varanlegra rekstrarfjármuna er reiknað sem mismunur söluverðs og bókfærðs verðs og er hann færður í rekstrarreikning meðal rekstrartekna eða -gjalda, eftir því sem við á.

b. Færsla gjalda

Útgjöld eru færð í ársreikninginn á því tímabili sem til þeirra er stofnað og kröfuréttur seljanda hefur myndast.

Skýringar, frh.:

---

3. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir, frh.

c. Verðlags- og gengisviðmið

Eignir og skuldir, sem bundnar eru verðlagsvísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar í ársreikninginn miðað við verðlag eða gengi í árslok. Verðlagsbreytingar og gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning.

d. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir, aðrir en lóðir og lendur sem sveitarfélagið hefur leigutækjur af og íbúðarhúsnæði, eru færðir til eignar í efnahagsreikningi á kostnaðarverði að fráðregnum afskriftum. Fjárfesting vegna gatnagerðarframkvæmda er eignfærð að fráðregnum álögðum gatnagerðargjöldum.

Leigðar eignir eru fasteignir sem sveitarfélagið leigir til sín samkvæmt leigusamningum sem eru að lágmarki til þriggja ára og eru ekki uppsegjanlegir af hálfu sveitarfélagsins innan árs frá upphafsdegi leigusamnings.

Kostnaðarverð leigðrar eignar telst vera gangverð hinnar leigðu eignar á samningsdegi eða núvirði lágmarksleigugreiðslna leigusamnings sé það lægra.

Lóðir og lendur sem sveitarfélagið hefur leigutækjur af eru færðar á gangverði eða núvirði framtíðarleigutækna samkvæmt fyrirbyggjandi leigusamningum sé það lægra. Lóðir og lendur eru endurmetnar með reglubundnum hætti. Endurmat lóða og lendna er fært á eiginfjárreikning.

Íbúðarhúsnæði er skráð á endurmetnu verði í efnahagsreikningi sem er gangvirði þess á endurmatsdegi að fráðregnum viðbótar afskriftum frá þeim tíma. Endurmat þessara eigna var framkvæmt 2009 en hefur ekki farið fram síðan og voru allar verðmatshækkningar vegna þessa færðar á eiginfjárreikning. Afskriftir af endurmetna verðinu eru færðar í rekstrarreikning.

e. Afskriftir varanlegra rekstrarfjármuna annarra en leigðra eigna

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur hundraðshluti miðað við áætlaðan nýtingartíma rekstrarfjármuna þar til 10% niðurlagsverði er náð. Lóðir og lendur sem sveitarfélagið hefur leigutækjur af eru ekki afskrifaðar. Áætlaður nýtingartími rekstrarfjármuna greinist þannig:

Fasteignir	10 - 90 ár
Veitur, götur og hafnarmannvirki	25 - 40 ár
Aðrar eignir	3 - 10 ár

f. Afskriftir leigðra eigna

Afskriftir leigðra eigna eru reiknaðar sem fastur hundraðshluti miðað við leigutíma eða nýtingartíma sé hann styttri. Sé ljóst að sveitarfélagið eignist hina leigðu eign í lok leigutíma er miðað við nýtingartíma viðkomandi eignar. Afskriftartími leigðra eigna greinist þannig:

Fasteignir	20 - 26 ár
------------------	------------

g. Stofnframlög og eignarhlutir í félögum

Eignarhlutir í félögum og stofnframlög í byggðasamlögum og eigin fyrirtækjum eru færðir á kostnaðarverði. Framlög sveitarfélagsins til byggðasamlaga og ýmissa verkefna teljast hluti kostnaðar vegna viðeigandi málaflokks.

Skýringar, frh.:

---

3. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir, frh.

h. Langtímakröfur

Langtímakröfur eru færðar til eignar í samræmi við lánskjör. Næsta árs og gjaldfallnar afborganir langtímakrafna eru færðar í efnahagsreikning meðal veltufjármuna.

i. Óinnheimtar skatttekjur og aðrar kröfur

Óinnheimtar skatttekjur, aðrar kröfur og verðbréf eru færð niður til að mæta almennri áhættu sem fylgir kröfueign sveitarfélagsins, en hér er ekki um endanlega afskrift að ræða. Annars vegar er um að ræða niðurfærslu vegna krafna sem sérstaklega hafa verið metnar í tapshættu og hins vegar niðurfærslu til að mæta almennri áhættu. Niðurfærslan er dregin frá viðkomandi liðum í efnahagsreikningi.

j. Handbært fé

Sjóðir og bankainnstæður teljast til handbærs fjár.

k. Eignir utan efnahagsreiknings

Fjárfesting A hluta í landi sem ekki er leigt út og umferðarmannvirkjum fyrir ársbyrjun 2002 er ekki færð til eignar í efnahagsreikningi.

l. Lífeyrisskuldbinding

Lífeyrisskuldbinding vegna lífeyrisréttinda starfsmanna sveitarfélagsins er færð sem langtímaskuld í efnahagsreikningi á grundvelli tryggingarfræðilegrar úttektar í árslok 2017. Reiknuð breyting á skuldbindingunni á árinu er gjaldfærð í rekstrarreikningi sbr. skýringu 14a.

m. Langtímaskuldir

Langtímaskuldir eru færðar í efnahagsreikning í árslok eins og lánskjör segja til um. Næsta árs afborganir langtímaskulda eru færðar meðal skammtímaskulda.

n. Leiguskuldir

Við upphaflega skráningu skuldbindingar vegna leigusamninga er leiguskuld færð á gangvirði hinnar leigðu eignar eða núvirði lágmarksleigugreiðslna leigusamnings sé það lægra. Lágmarksleigugreiðslum er skipt í vaxtagjöld og afborganir á eftirstöðvum skulda. Vaxtagjöldunum er dreift á leigutímann miðað við virka vexti.

Lágmarksleigugreiðslur eru þær greiðslur á samningstíma sem leigutaka er skylt að greiða eða hann kann að verða krafinn um, að undanskilinni skilyrtri leigu, sem og viðhaldi, þjónustukostnaði, tryggingum og sköttum sem leigusali greiðir.

Við útreikning á núvirði lágmarksleigugreiðslu er miðað við ávöxtunarkröfu leigusala ef það er gerlegt að ákvarða hana, en ef ekki er miðað við lánskjör sveitarfélagsins af nýju fjármagni á þeim tíma sem samningur er gerður.

o. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahagsreiknings og önnur mál

Upplýsingar um skuldbindingar sveitarfélagsins utan efnahagsreiknings og önnur mál eru birtar í skýringum 18 - 20.

p. Fjárhagsáætlun

Fjárhagsáætlun sveitarfélagsins fyrir árið 2017 er hluti ársreikningsins og er birt í rekstrarreikningi, sjóðstreymisýfirliti og skýringum. Um er að ræða fjárhagsáætlun með viðaukum sem bæjarstjórn hefur samþykkt. Gerð er grein fyrir upphaflega samþykkttri fjárhagsáætlun, samþykktum viðaukum og fjárhagsáætlun með viðaukum í skýringum 22 og 23.

Skýringar, frh.:

4. Rekstrartekjur

Rekstrartekjur greinast þannig:

	A hluti		A og B hluti	
	Ársreikningur 2017	Áætlun með viðaukum 2017	Ársreikningur 2017	Áætlun með viðaukum 2017
Útsvar og fasteignaskattur:				
Útsvar	15.436.548	15.022.226	15.436.548	15.022.226
Fasteignaskattur	2.612.585	2.539.327	2.549.168	2.476.823
Lóðarleiga	538.945	545.580	603.865	613.655
	<u>18.588.078</u>	<u>18.107.132</u>	<u>18.589.581</u>	<u>18.112.703</u>
Framlög Jöfnunarsjóðs:				
Framlag vegna grunnskóla	743.626	632.200	743.626	632.200
Framlag vegna sérþarfa fatlaðra nemanda	113.850	91.536	113.850	91.536
Framlag vegna málefna fatlaðs fólks	1.328.302	1.170.955	1.328.302	1.170.955
Framlög vegna nýbúafraeðslu	36.790	32.822	36.790	32.822
Framlög vegna tónlistarnáms	67.895	62.290	67.895	62.290
Framlög vegna bankaskatts	54.639	46.302	54.639	46.302
	<u>2.345.101</u>	<u>2.036.104</u>	<u>2.345.101</u>	<u>2.036.104</u>
Skatttekjur samtals	<u>20.933.179</u>	<u>20.143.237</u>	<u>20.934.682</u>	<u>20.148.808</u>
Aðrar tekjur:				
Þjónustutekjur	1.643.216	1.592.454	2.010.973	1.922.284
Endurgreiðslur	69.021	36.139	69.021	39.751
Eignatekjur	49.172	42.939	345.685	339.139
Vatnsgjald	0	0	362.897	359.231
Fráveitugjald	0	0	750.245	743.008
Aðrar tekjur	455.280	271.786	463.304	277.786
Tekjur af lóðaúthlutun	336.069	0	336.069	0
	<u>2.552.757</u>	<u>1.943.318</u>	<u>4.338.193</u>	<u>3.681.199</u>
Rekstrartekjur samtals	<u>23.485.936</u>	<u>22.086.554</u>	<u>25.272.875</u>	<u>23.830.006</u>

5. Laun og launatengd gjöld

Laun og launatengd gjöld greinast þannig:

Laun	9.249.032	9.251.449	9.467.754	9.447.949
Launatengd gjöld	2.169.562	2.183.645	2.221.586	2.230.026
	<u>11.418.594</u>	<u>11.435.095</u>	<u>11.689.340</u>	<u>11.677.976</u>
Lífeyrisskuldbinding, breyting (sjá skýr. 14)	1.973.285	951.543	2.016.574	969.449
Laun og launatengd gjöld samtals	<u>13.391.879</u>	<u>12.386.637</u>	<u>13.705.914</u>	<u>12.647.424</u>

Í árslok 2017 störfuðu 1.943 starfsmenn hjá sveitarfélaginu í 1.445 stöðugildum.

Til samanburðar störfuðu hjá sveitarfélaginu 1.927 starfsmenn í 1.408 stöðugildum í árslok 2016.

Laun bæjarstjórnar og bæjarstjóra námu 92,4 milljónir króna á árinu 2017.

Til samanburðar námu laun bæjarstjórnar og bæjarstjóra 69,9 milljónir króna á árinu 2016.

6. Annar rekstrarkostnaður

Annar rekstrarkostnaður greinist þannig:

	A hluti		A og B hluti	
	Ársreikningur 2017	Áætlun með viðaukum 2017	Ársreikningur 2017	Áætlun með viðaukum 2017
Vöru- og þjónustukaup	4.769.470	4.586.350	5.126.276	4.881.599
Styrkir, framlög og annar kostnaður	2.833.520	2.888.239	2.836.471	2.896.740
Annar rekstrarkostnaður samtals	<u>7.602.991</u>	<u>7.474.590</u>	<u>7.962.748</u>	<u>7.778.340</u>

Skýringar, frh.:

7. Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld) greinast þannig:

	A hluti		A og B hluti	
	Ársreikningur 2017	Áætlun með viðaukum 2017	Ársreikningur 2017	Áætlun með viðaukum 2017
Vaxtatekjur, arður og verðbætur	130.633	119.098	134.642	119.698
Fjármagnstekjuskattur	(18.555)	(13.000)	(19.235)	(13.000)
Vaxtagjöld	(827.271)	(877.991)	(1.006.011)	(1.067.878)
Verðbætur	(317.125)	(748.800)	(412.015)	(973.907)
Gengismunur	(52.635)	0	(52.635)	0
Samtals	(1.084.953)	(1.520.693)	(1.355.253)	(1.935.087)

8. Heildaryfirlit um rekstur

Rekstur málaflokka, stofnana og fyrirtækja sveitarfélagsins greinist þannig:

	Ársreikningur 2017			Áætlun með viðaukum 2017
	Gjöld	Tekjur	Mismunur	Nettó
Aðalsjóður:				
Skatttekjur	(17)	21.356.171	21.356.188	20.560.174
Félagsþjónusta	3.553.094	321.671	(3.231.423)	(3.202.968)
Fræðslu- og uppeldismál	12.103.192	927.149	(11.176.043)	(11.157.603)
Menningarmál	429.807	26.352	(403.455)	(406.932)
Æskulýðs- og íþróttamál	2.613.439	696.954	(1.916.485)	(1.997.628)
Brunamál og almannavarnir	219.085	0	(219.085)	(218.165)
Hreinlætismál	384.910	367.327	(17.583)	(17.133)
Skipulags- og byggingarmál	155.312	103.620	(51.691)	(76.405)
Umferðar- og samgöngumál	850.258	0	(850.258)	(845.501)
Umhverfismál	138.630	0	(138.630)	(137.430)
Atvinnumál	15.583	1.331	(14.252)	(20.524)
Sameiginlegur kostnaður	1.097.154	84.097	(1.013.058)	(1.024.289)
Lífeyrisskuldbinding	1.973.285	0	(1.973.285)	(969.449)
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld	(253.163)	64.601	317.764	86.088
Aðalsjóður samtals	23.280.569	23.949.274	668.705	572.234
A hluta stofnanir:				
Eignasjóður	3.802.322	3.873.189	70.867	(526.901)
Innri færslur A hluta	(4.336.526)	(4.336.526)	0	0
A hluta stofnanir samtals	(534.205)	(463.337)	70.867	(526.901)
A hluti samtals	22.746.365	23.485.936	739.572	45.333
B hluta fyrirtæki:				
Vatnsveita	267.230	392.255	125.025	140.418
Fráveita	449.910	756.636	306.725	245.833
Hafnarsjóður	440.846	618.495	177.649	152.743
Húsnæðisskrifstofa	339.212	316.528	(22.684)	(29.973)
Innri færslur A og B hluta	(296.975)	(296.975)	0	0
B hluti samtals	1.200.223	1.786.939	586.716	509.022
A og B hluti samtals	23.946.587	25.272.875	1.326.288	554.355

Skýringar, frh.:

9. Varanlegir rekstrarfjármunir

a. Bókfært verð

A hluti

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

	Fasteignir, lóðir og lendur	Götur og byggingareitir	Vélar, áhöld og tæki	Samtals
Heildarverð 1.1.2017.....	39.772.085	3.962.610	865.114	44.599.808
Afskrifað áður	(9.520.396)	(1.190.827)	(692.437)	(11.403.660)
Bókfært verð 1.1.2017.....	30.251.689	2.771.783	172.677	33.196.148
Endurmat lóða og lendna	514.893	0	0	514.893
Viðbót á árinu	1.706.296	999.727	30.442	2.736.465
Fært út á árinu	0	0	(1.744)	(1.744)
Gatnagerðargjöld	0	(948.849)	0	(948.849)
Afskrifað á árinu	(473.593)	(109.107)	(34.722)	(617.422)
Bókfært verð 31.12.2017.....	31.999.285	2.713.554	166.654	34.879.492
Samtals heildarverð 31.12.2017.....	41.993.274	4.013.488	893.812	46.900.574
Afskrifað samtals	(9.993.989)	(1.299.934)	(727.159)	(12.021.082)
Bókfært verð 31.12.2017.....	31.999.285	2.713.554	166.654	34.879.492
Afskriftarhlutföll	0-10%	4,0%	10-33%	

Leigðar eignir greinast þannig:

	Samtals
Heildarverð 1.1.2017.....	1.228.019
Afskrifað áður	(761.185)
Bókfært verð 1.1.2017.....	466.834
Afskrifað á árinu	(49.121)
Bókfært verð 31.12.2017.....	417.714
Heildarverð 31.12.2017.....	1.228.019
Afskrifað 31.12.2017.....	(810.305)
Bókfært verð 31.12.2017.....	417.714
Afskriftarhlutföll	3,8-5,0%

Samantekið:

Varanlegir rekstrarfjármunir samtals í ársbyrjun	33.662.982
Endurmat á árinu	514.893
Viðbót á árinu	2.736.465
Fært út á árinu	(1.744)
Gatnagerðargjöld	(948.849)
Afskrifað á árinu	(666.542)
Varanlegir rekstrarfjármunir samtals í árslok	35.297.205

Skýringar, frh.:

9. Varanlegir rekstrarfjármunir, frh.

a. Bókfært verð, frh.

A og B hluti

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

	Fasteignir, lóðir og lendum	Veitur, götur og hafnarmannvirki	Vélar, áhöld og tæki	Samtals
Heildarverð 1.1.2017.....	46.020.973	15.082.675	1.044.942	62.148.590
Afskrifað áður	(10.446.698)	(6.993.082)	(824.135)	(18.263.915)
Bókfært verð 1.1.2017.....	35.574.275	8.089.593	220.806	43.884.675
Endurmat á árinu	514.893	0	0	514.893
Viðbót á árinu	1.963.102	1.080.771	55.475	3.099.348
Fært út á árinu	0	0	(2.247)	(2.247)
Gatnagerðargjöld	0	(1.078.986)	0	(1.078.986)
Afskrift á árinu	(521.734)	(307.786)	(44.032)	(873.552)
Bókfært verð 31.12.2017.....	37.530.536	7.783.592	230.003	45.544.132
Samtals heildarverð 31.12.2017.....	48.498.968	15.084.461	1.098.171	64.681.599
Afskrifað samtals	(10.968.432)	(7.300.868)	(868.167)	(19.137.467)
Bókfært verð 31.12.2017.....	37.530.536	7.783.592	230.003	45.544.132
Afskriftarhlutföll	0-10%	2,5-4,0%	10-33%	

Leigðar eignir greinast þannig:

	Samtals
Heildarverð 1.1.2016.....	1.228.019
Afskrifað áður	(761.185)
Bókfært verð 1.1.2016.....	466.834
Afskrifað á árinu	(49.121)
Bókfært verð 31.12.2017.....	417.714
Heildarverð 31.12.2017.....	1.228.019
Afskrifað 31.12.2017.....	(810.305)
Bókfært verð 31.12.2017.....	417.714
Afskriftarhlutföll	3,8-5,0%

Samantekið:

Varanlegir rekstrarfjármunir samtals í ársbyrjun	44.351.509
Endurmat á árinu	514.893
Viðbót á árinu	3.099.348
Fært út á árinu	(2.247)
Gatnagerðargjöld	(1.078.986)
Afskrifað á árinu	(922.673)
Varanlegir rekstrarfjármunir samtals í árslok	45.961.846

Skýringar, frh.:

9. Varanlegir rekstrarfjármunir, frh.

b. Fjárfesting

Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum á árinu 2017 greinast þannig:

	Fjárfesting 2017	Áætlun með viðaukum 2017
A hluti		
Fasteignir:		
Leikskólinn Bjarkavellir	6.881	0
Suðurgata 14	258.935	256.000
Ásvellir	241.280	258.000
Kaplakríki	62.169	137.000
Hjúkrunarheimili	510.890	1.000.000
Skólar, ýmislegt	19.768	37.000
Keilir	13.197	13.500
Suðurgata 41	105.595	0
Ýmislegt	21.495	14.000
Gasgerðarstöð Sorpu	0	47.000
Skarðshlíð - nýr skóli	466.084	942.000
Fasteignir samtals	<u>1.706.296</u>	<u>2.704.500</u>
Gatnamannvirki og byggingareitir:		
Kostnaður við lóðir og framkvæmdir	999.727	755.899
Gatnagerðargjöld og byggingaréttur	(948.849)	(1.456.000)
Gatnamannvirki samtals	<u>50.878</u>	<u>(700.101)</u>
Vélar, áhöld og tæki:		
Áhöld og tæki	30.442	20.000
	<u>30.442</u>	<u>20.000</u>
A hluti samtals	<u>1.787.616</u>	<u>2.024.399</u>
B hluti		
Vatnsveita:		
Heimæðar ofl.	35.178	37.000
	<u>35.178</u>	<u>37.000</u>
Fráveita:		
Fráveitukerfi	39.796	113.500
	<u>39.796</u>	<u>113.500</u>
Hafnarsjóður:		
Hafnarmannvirki og kostnaður við lóðir og framkvæmdir	18.288	25.000
Gatnagerðargjöld	(130.137)	(40.000)
Áhöld og tæki	12.816	0
	<u>(99.033)</u>	<u>(15.000)</u>
Húsnæðisskrifstofa:		
Keyptar íbúðir	256.806	200.000
	<u>232.746</u>	<u>335.500</u>
Samtals A og B hluti	<u>2.020.363</u>	<u>2.359.899</u>

Skýringar, frh.:

9. Varanlegir rekstrarfjármunir, frh. c. Fasteignamat og váttryggingaverð

Brunabótamat og fasteignamat

Brunabótamat, fasteignamat og bókfært verð varanlegra rekstrarfjármuna í árslok skiptist þannig:

	Bruna- bótamat	Fasteignamat	Bókfært verð
Skólahúsnæði	17.787.500	11.599.550	11.387.425
Leikskólar	2.852.650	2.067.994	2.414.155
Íþróttamannvirki	5.951.430	5.913.758	6.662.676
Íbúðarhúsnæði	6.574.327	7.205.580	4.013.210
Aðrar fasteignir	5.450.283	4.135.868	103.491
Veitukerfi, fasteignir	80.510	52.050	1.335.071
Veitukerfi	727.940	706.213	2.544.085
Lóðir og lendur		98.258.526	11.431.538
Leigðar eignir	3.579.700	2.216.150	417.714
Götur og umferðarmannvirki			2.724.214
Hafnarmannvirki	131.420	464.633	2.704.552
Vélar, áhöld og búnaður			223.715
			<u>45.961.846</u>

Viðlagatrygging

Samkvæmt ákvæðum laga og reglugerðar um viðlagatryggingu eru veitumannvirki og götulýsing tryggð vegna náttúruhamfara. Tryggingaverðmæti fráveitu nemur 11.184 milljónum króna, vatnsveitu 2.039 milljónum króna, götulýsingar 2.119 milljónum króna og hafnarmannvirkja 5.735 milljónum króna í árslok 2017.

Tryggingaverð lausafjármuna

Tryggingaverð lausafjármuna greinist þannig:

	A hluti	A og B hluti
Grunnskólar	709.055	709.055
Leikskólar	404.153	404.153
Íþróttamannvirki	66.864	66.864
Tónlistarskóli	20.940	20.940
Framkvæmdasvið	64.688	64.688
Bæjarskrifstofur	53.648	53.648
Söfn	160.683	160.683
Aðrar eignir	184.170	222.216
	<u>1.664.201</u>	<u>1.702.247</u>

Skýringar, frh.:

10. Stofnframlög og eignarhlutir í félögum

Stofnframlög og eignarhlutir í félögum greinast þannig:

			A hluti	A og B hluti
	Eignarhlutur	Nafnverð	Bókfært verð	Bókfært verð
Slökkvilið höfuðborgarsvæðsins bs.	12,20%	199.814	199.819	199.819
Sorpa bs.	10,70%	36.059	36.059	36.059
Strætó bs.	12,50%	112.502	112.502	112.502
HS Veitur hf.	15,42%	147.024	206.383	206.383
Lánasjóður sveitarfélaga ohf.	4,25%	212.550	376.593	376.593
Vatnsveita Hafnarfjarðar	100,00%	250.000	250.000	0
Húsnæðisskrifstofa Hafnarfjarðar	100,00%		414.399	0
Önnur félög			8.385	8.635
			1.604.140	939.991
Niðurfærsla eignarhluta			(2.527)	(2.527)
			1.601.613	937.464

11. Langtímakröfur

Breyting langtímakrafna á árinu greinist þannig:

		A hluti	A og B hluti
Staða langtímakrafna í ársbyrjun		63.835	63.877
Viðbót á árinu		21.213	21.213
Afborgun verðbréfaeignar á árinu		(34.252)	(34.385)
Verðbætur		1.078	1.078
Breyting niðurfærslureiknings		12.967	13.067
Langtímakröfur samtals, þ.m.t. næsta árs og gjaldfallnar afborganir		64.841	64.850
Næsta árs og gjaldfallnar afborganir		(16.428)	(16.438)
		48.413	48.413
Afborganir langtímakrafna greinast þannig á næstu ár:			
Gjaldfallið		13.650	15.248
Breyting niðurfærslureiknings		12.978	12.990
Staða niðurfærslureiknings		(10.200)	(11.800)
Næsta árs og gjaldfallnar afborganir		16.428	16.438
Árið 2019		9.119	9.119
Árið 2020		9.233	9.233
Árið 2021		9.354	9.354
Árið 2022		9.482	9.482
Síðar		11.224	11.224
Langtímakröfur samtals, þ.m.t. næsta árs afborganir		64.841	64.850

Skýringar, frh.:

12. Skammtímakröfur og verðbréf

Niðurfærsla skammtímakrafna og verðbréfa greinist þannig:

	A hluti	A og B hluti
Niðurfærsla í ársbyrjun	1.187.514	1.223.839
Afskrifað á árinu	(125.410)	(129.299)
Gjaldfærð niðurfærsla á árinu	165.156	166.335
Niðurfærsla í árslok	1.227.260	1.260.875

Af afskriftum ársins voru 120,6 millj.kr. vegna skatttekna og gjaldfærðar afskriftir vegna skatttekna námu 43,2 millj.kr.

13. Eigið fé

Yfirlit um eiginfjárreikning:

Eigið fé 1.1.2017.....	4.181.883	9.144.857
Endurmat lóða og lendna	514.893	514.893
Rekstrarniðurstaða ársins	739.572	1.326.288
Eigið fé 31.12.2017.....	5.436.348	10.986.038

14. Skuldbindingar

a. Lífeyrisskuldbinding

Á sveitarfélaginu hvílir skuldbinding vegna lífeyrisréttinda starfsmanna sveitarfélagsins. Reiknuð hækkun lífeyrisréttinda á árinu, sem byggð er á útreikningi tryggingastærðfræðings, er færð í rekstrarreikning og til hækkunar á lífeyrisskuldbindingunni. Greiddur lífeyrir á árinu er færður til lækkunar á lífeyrisskuldbindingunni. Breyting á lífeyrisskuldbindingunni á árinu 2017 greinist þannig:

	A hluti án SPH/BYR	Vegna SPH/BYR	A hluti samtals
Lífeyrisskuldbinding 1.1.2017.....	8.885.249	2.291.365	11.176.614
Breyting áunninna réttinda á árinu	1.106.102	217.719	1.323.821
Greitt vegna lífeyrisskuldbindingar á árinu	(280.039)	0	(280.039)
Greitt vegna skuldbindingar Byr, krafa á þrotabú	0	(55.784)	(55.784)
Lífeyrisskuldbinding í árslok 2017.....	9.711.312	2.453.300	12.164.612
Næsta árs greiðslur vegna lífeyrisskuldbindingar, áætlun	(301.098)	(58.836)	(359.934)
	9.410.214	2.394.464	11.804.678

Núvirði áætlaðra greiðslna vegna lífeyrisskuldbindingar greinist þannig á næstu ár:

Árin 2018 - 2022	1.507.770	294.180	1.801.950
Árin 2023 - 2027.....	1.720.380	337.151	2.057.531
Árin 2028 - 2032	1.813.829	357.525	2.171.354
Síðar	4.669.332	1.464.444	6.133.776
	9.711.312	2.453.300	12.164.612
Breyting lífeyrisskuldbindingar í rekstri:			
Breyting áunninna réttinda á árinu	1.106.102	217.719	1.323.821
Breyting vegna uppgjörs á Jafnvæggissjóði	608.008	0	608.008
Breyting vegna Lífeyrisauka- og Varúðarsjóðs	41.456	0	41.456
Breyting lífeyrisskuldbindingar alls	1.755.566	217.719	1.973.285

Skýringar, frh.:

a. Lífeyrisskuldbinding frh.

	A og B hluti án SPH/BYR	Vegna SPH/BYR	A og B hluti samtals
Lífeyrisskuldbinding 1.1.2017.....	9.119.316	2.291.365	11.410.681
Breyting áunninna réttinda á árinu	1.122.177	217.719	1.339.896
Greitt vegna lífeyrisskuldbindingar á árinu	(294.481)	0	(294.481)
Greitt vegna skuldbindingar Byr, krafa á þrotabú	0	(55.784)	(55.784)
Lífeyrisskuldbinding í árslok 2017.....	9.947.012	2.453.300	12.400.312
Næsta árs greiðslur vegna lífeyrisskuldbindingar, áætlun	(315.672)	(58.836)	(374.508)
	9.631.340	2.394.464	12.025.804

Núvirði áætlaðra greiðslna vegna lífeyrisskuldbindingar greinist þannig á næstu ár:

Árin 2018 - 2022	1.580.640	294.180	1.874.820
Árin 2023 - 2027.....	1.803.894	337.151	2.141.045
Árin 2028 - 2032	1.888.829	357.525	2.246.354
Síðar	4.673.648	1.464.444	6.138.092
	9.947.011	2.453.300	12.400.312

Breyting lífeyrisskuldbindingar í rekstri:

Breyting áunninna réttinda á árinu	1.122.177	217.719	1.339.896
Breyting vegna uppgjörs á Jafnvægissjóði	633.829	0	633.829
Breyting vegna Lífeyrisauka- og Varúðarsjóðs	42.849	0	42.849
Breyting lífeyrisskuldbindingar alls	1.798.855	217.719	2.016.574

A hluti   **A og B hluti**

Næsta árs afborganir skuldbindinga greinast þannig:

Vegna lífeyrisskuldbindinga	359.934	374.508
Vegna annarra skuldbindinga	6.988	6.988
	366.922	381.496

Sveitarfélagið ásamt stofnunum þess ber ábyrgð á skuldbindingum Eftirlaunasjóðs starfsmanna Hafnarfjarðarkaupstaðar ásamt öðrum aðildarfyrirtækjum sjóðsins. Skuldbindingunni er skipt milli launagreiðenda í samræmi við áunninn réttindi starfsmanna og eru eignir sjóðsins færðar hlutfallslega til lækkunar skuldbindingu hvers og eins launagreiðenda.

Sparisjóður Hafnarfjarðar fékk á árinu 1973 aðild að sjóðnum fyrir starfsfólk sitt og ábyrgðist lífeyrisgreiðslur til þeirra. Við sameiningu sparisjóða gekk Sparisjóður Hafnarfjarðar inn í Byr sparisjóð. Þann 2. nóvember 2012 féll dómur í Hæstarétti í máli Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins gegn SPRON sem hefur afgerandi áhrif á ágreining eftirlaunasjóðsins við þrotabú Byrs sparisjóðs. Samkvæmt dónum er lífeyrisskuldbinding ekki viðurkennd sem forgangskrafa en slitastjórn sparisjóðsins hefur samþykkt kröfu eftirlaunasjóðsins sem almenna kröfu en skuldbindingin var færð í ársreikning 2012 til lækkunar á lífeyrisskuldbindingu sveitarfélagsins. Óvissa ríkir um hversu hátt hlutfall greiðist upp í almennar kröfur sparisjóðsins en Hafnarfjarðarbær mun leita allra hugsanlegra leiða til að kanna réttarstöðu sína gagnvart þrotabúinu og ábyrgðinni á skuldbindingunni. Á árinu hækkaði skuldbinding um 217,7 milljónir króna vegna fyrrum starfsmanna sparisjóðsins.

Brú lífeyrissjóður innheimti 215,3 milljónir króna hjá sveitarfélaginu vegna skuldbindinga Byrs á árinu 2016. Upphaflega stóð til að þessi greiðsla kæmu úr þrotabúinu Byrs en þar sem mikil óvissa ríkir um að þrotabúið standi undir þessari greiðslu var innheimtum beint að sveitarfélaginu. Þar sem þetta er veruleg fjárhæð, tengist ekki hefðbundinni starsfemi sveitarfélagsins og var ekki gert ráð fyrir í ársreikningum eru greiðslan færð sem óreglulegur liður í ársreikningi 2016.

a. Lífeyrisskuldbinding frh.

Uppgjör við Brú lífeyrissjóð vegna A-deildar

Breytingar á skipan lífeyrismála opinberra starfsmanna voru samþykktar á Alþingi með lögum nr. 127/2016 en þær fela meðal annars í sérbreytingu á réttindaávinnslu lífeyrisréttinda í A-deild LSR og Brúar lífeyrissjóðs úr jafri réttindaávinnslu í aldurstengda auk þess sem lífeyristökualdur er hækkaður úr 65 árum í 67 ár. Við breytingar eru réttindi virkra sjóðsfélaga tryggð með sérstökum framlögum til sjóðanna af hálfu launagreiðenda. Samhliða því gerðu fjármála- og efnahagsráðherra og Samband íslenskra sveitarfélaga með sér samning um fjármögnun lífeyrisskuldbindinga A-deilda LSR og Brúar með fjárframlögum til sjóðanna, dags. 19. september 2016. Samkvæmt 8. gr. samningsins var hann gerður meðal annars með þeim fyrirvara að hann skyldi öðlast gildi gagnvart einstökum sveitarfélögum og aðilum þeim tengdum við samþykkt stjórna viðkomandi aðila á uppgjöri þeirra á skuldbindingum sem myndast í A-deild Brúar. Á árinu 2017 voru samþykkt bráðabirgðaákvæði við reglugerð nr. 1212/2015 þar sem mælt er fyrir um reikningshaldslega meðferð ofangreinds uppgjors.

Þann 14. febrúar 2018 samþykkti bæjarstjórn Hafnarfjarðarkaupstaðar samkomulag um uppgjör við Brú á grundvelli ofangreinds og var samkomulagið undirritað í mars 2018. Uppgjörið miðaði við tryggingafræðilega stöðu sjóðsins þann 31. maí 2017

Samkvæmt samkomulagi við lífeyrissjóðinn nemur heildarframlagið 2.734,5 milljónum króna. Um er að ræða framlag í Jafnvæggissjóð, Lífeyrisaukasjóð og Varúðarsjóð.

- 633,8 milljónir króna framlag í Jafnvæggissjóð sem ætlað er að koma áfallinni stöðu Brúar í jafnvægi, framlagið er gjaldfært að fullu á árinu 2017.

- 1.896,6 milljónir króna framlag í Lífeyrisaukasjóð til að mæta framtíðarskuldbindingu vegna lífeyrisauka, framlagið er gjaldfært á 30 árum frá 1. júní 2017.

- 204,0 milljónir króna framlag í Varúðarsjóð sem ætlað er að styðja við framtíðarskuldbindingu Lífeyrisaukasjóðs, framlagið er gjaldfært á 20 árum frá 1. júní 2017.

Gjaldfærðar eru 676,7 milljónir króna meðal breytinga á lífeyrisskuldbindingu á árinu 2017 vegna þessa og fjárhæðin færð sem skammtímaskuld í árslok 2017.

Greiðsla heildarframlags átti sér stað í upphafi árs 2018 og fjármagnaði sveitarfélagið uppgjörið með 2.030 milljónum króna láni frá lánasjóði sveitarfélaga og um 705 milljónir króna af eigin fé.

b. Skattskuldbindingar

Skattskuldbinding vegna frestaðs fjármagnstekjuskatts er reiknuð og færð í ársreikninginn að fjárhæð 10,5 milljónir króna. Um er að ræða tímabundinn mismun milli þess að tekjur sem mynda fjármagnstekjuskattsstofn eru færðar í rekstrarreikningi og þess að tekjurnar verða skattskyldar. Vaxtatekjur og verðbætur teljast skattskyldar þegar þær eru greiddar eða greiðslukræfar. Skuldbindingin er reiknuð miðað við það skatthlutfall sem vænst er að verði í gildi þegar tímabundnir mismunir koma til með að snúast við, miðað við gildandi lög á uppgjorsdegi. Útreikningurinn miðar við skatthlutfall fjármagnstekjuskatts sem er 22%.

c. Aðrar skuldbindingar

Jöfnunarsjóður hefur veitt Hafnarfjarðarbæ framlag vegna einkaframkvæmdar skólabyggingar. Framlag þetta er tekjufært á 25 árum, eða á sama tíma og leigusamningur varir. Árlegt framlag er fært til lækkunar á leigugreiðslum. Eftirstöðvar í árslok 2017 eru 69,9 milljónir króna og eru færðar meðal skuldbindinga í efnahagsreikningi, þar af næsta árs greiðsla að fjárhæð 7,0 milljónir króna.

Skýringar, frh.:

15. Langtímaskuldir

Breyting langtímalána á árinu greinist þannig:

	Gengistryggð lán	Verðtryggð lán	Samtals
A hluti			
Staða lána í ársbyrjun	1.075.140	17.408.997	18.484.137
Afborganir á árinu	0	(1.012.091)	(1.012.091)
Verðbætur og gengismunur	53.460	300.933	354.393
Langtímaskuldir samtals, þ.m.t. næsta árs afborganir	1.128.600	16.697.839	17.826.439
Næsta árs afbörgun	0	(878.194)	(878.194)
	<u>1.128.600</u>	<u>15.819.646</u>	<u>16.948.246</u>
Meðalvextir í árslok	(0,27%)	4,16%	
A og B hluti			
Staða lána í ársbyrjun	1.075.140	23.144.489	24.219.629
Afborganir af lánum	0	(1.582.925)	(1.582.925)
Verðbætur og gengismunur	53.460	395.823	449.283
Langtímaskuldir samtals, þ.m.t. næsta árs afborganir	1.128.600	21.957.387	23.085.987
Næsta árs afbörgun	0	(1.229.847)	(1.229.847)
	<u>1.128.600</u>	<u>20.727.540</u>	<u>21.856.140</u>
Meðalvextir í árslok	(0,27%)	3,92%	

Afborganir af langtímaskuldum greinast þannig á næstu ár:

	A hluti	A og B hluti
Árið 2018.....	878.194	1.229.847
Árið 2019.....	905.884	1.265.549
Árið 2020.....	2.036.087	2.402.381
Árið 2021.....	936.349	1.201.062
Árið 2022.....	966.653	1.219.356
Síðar.....	<u>12.103.273</u>	<u>15.767.793</u>
Langtímaskuldir samtals, þ.m.t. næsta árs afborganir.....	<u>17.826.439</u>	<u>23.085.987</u>

Engin ný lán voru tekin á árinu 2017. Greiddar voru afborganir alls 1,6 milljarður króna sem er um 300 milljónum króna umfram afborganir samkvæmt lánasamningum.

Skýringar, frh.:

16. Leiguskuldir

Sveitarfélagið hefur gert leigusamninga um fasteignir sem færðir eru til skuldar í efnahagsreikningi. Leigusamningar eru tengdir vísitölu. Leigusamningar greinast þannig:

	A hluti	A og B hluti
Staða samninga í ársbyrjun	1.493.054	1.493.054
Verðbætur	24.712	24.712
Afborganir af leigusamningum	(118.327)	(118.327)
Staða samninga í árslok	1.399.439	1.399.439
Næsta árs afborgun	(126.506)	(126.506)
Langtímahluti leiguskulda	1.272.933	1.272.933

Aðrar upplýsingar um leigusamninga:

	Leigutími	Afvöxtunar- stuðull	Bókfært verð (núvirði lágmarks leigugreiðslna)
Áslandsskóli	2001-2027	5,8%	968.583
Leikskólinn Tjarnarás	2001-2025	6,0%	131.566
Leikskólinn Hörðuvellir	2002-2027	6,0%	144.117
Íðnskólinn í Hafnarfirði	2000-2024	5,0%	155.173
			1.399.439

Ónúvirtar lágmarksleigugreiðslur samninga greinast þannig:

	Árið 2018	Árið 2019	Árið 2020	Árið 2021	Árið 2022	Siðar	Samtals
Áslandsskóli	167.955	167.955	167.955	167.955	167.955	839.777	1.679.553
Leiksk. Tjarnarás	26.414	26.414	26.414	26.414	26.414	79.241	211.310
Leiksk. Hörðuvellir	21.843	21.843	21.843	21.843	21.843	109.217	218.433
Íðnskólinn í Hafnarfirði	26.006	26.006	26.006	26.006	26.006	52.012	182.043
Samtals	242.219	242.219	242.219	242.219	242.219	1.080.247	2.291.340

Greiðslur vegna leigusamninga námu 242 milljónum króna á árinu 2017 og færast þannig í ársreikninginn:

	A hluti	A og B hluti
Afborgun til lækkunar á leiguskuld	118.327	118.327
Vaxtagjöld	83.216	83.216
Lágmarksleigugreiðsla	201.543	201.543
Rekstrarkostnaður	40.567	40.567
Heildar leigugreiðslur	242.109	242.109

17. Aðrar skammtímaskuldir

Aðrar skammtímaskuldir greinast þannig:

	A hluti		A og B hluti	
	Ársreikningur 2017	Ársreikningur 2016	Ársreikningur 2017	Ársreikningur 2016
Lánardrottinnar	903.281	550.703	920.804	556.629
Uppgjör við Lífeyrissjóð Brúar (sjá skýr. 21)	649.445	0	676.660	0
Ógreitt áfallið orlof	735.944	680.403	758.481	699.283
Ógreidd launatengd gjöld	416.796	272.557	423.528	286.896
Ógreiddir áfallnir vextir	118.541	128.951	151.537	166.017
Ógreitt vegna kaupa á húsnæði	40.000	0	94.204	0
Ógr. innheimtukostn. fjársýslu, VSK ofl.	155.884	206.323	195.628	229.344
Aðrar skammtímaskuldir samtals	3.019.891	1.838.937	3.220.842	1.938.169

Staða á lánardrottnum hækkar milli ára vegna framkvæmdasamninga Skarðshlíðarskóla og hjúkunarheimilis.

Skýringar, frh.:

18. Heildaryfirlit um samantekna fjárhagsstöðu A og B hluta í árslok

Eignir, skuldir og eigið fé sveitarfélagsins greinist þannig:

	Eignarhluti	Eignir	Skuldir	Eigið fé
A hluti	100%	41.107.514	35.671.166	5.436.348
Fráveita Hafnarfjarðar	100%	2.871.938	2.439.328	432.610
Vatnsveita Hafnarfjarðar	100%	2.224.409	3.899	2.220.510
Hafnarsjóður	100%	3.019.201	654.142	2.365.059
Húsnæðisskrifstofa	100%	3.794.740	2.598.830	1.195.910
Millifærslur, innbyrðis staða		(1.844.779)	(1.180.380)	(664.399)
Heildarstaða eigna, skulda og eigin fjár		51.173.023	40.186.984	10.986.038

19. Skuldbindingar utan efnahagsreiknings

Sveitarfélagið er í ábyrgð fyrir skuldbindingum byggðasamlaganna Sorpu bs., Strætó bs. og Slökkviliðs höfuðborgarsvæðisins bs. ásamt öðrum aðilum að byggðasamlögunum.

Í árslok 2017 var sveitarfélagið í ábyrgðum fyrir skuldbindingum Orkuveitu Reykjavíkur að fjárhæð 4,3 millj.kr.

Sveitarfélagið hefur gert samninga við íþróttafélögin í Hafnarfirði um rekstur og uppbyggingu á æfingasvæðum félaganna. Sveitarfélagið greiddi um 380 milljónir króna vegna samninga við íþróttafélögin á árinu 2017. Einnig hafa verið gerðir aðrir samningar s.s. vegna menningarstarfsemi og heilbrigðismála. Skuldbinding vegna þessara samninga er ekki færð í ársreikninginn en útgjöld vegna þeirra eru gjaldfærð þegar þau falla til.

Til viðbótar skuldbindingu Hafnarfjarðarbæjar vegna Eftirlaunasjóðs starfsmanna Hafnarfjarðarkaupstaðar hvíla samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt á lífeyrissjóðnum skuldbindingar að fjárhæð 866,9 milljónir króna á öðrum stofnunum og fyrirtækjum. Þar sem Hafnarfjarðarbær ábyrgist allar skuldbindingar sjóðsins samkvæmt samþykktum hans þá er sveitarfélagið í bakábyrgðum fyrir þessum skuldbindingum. Að mati stjórnenda Hafnarfjarðarbæjar bera viðkomandi stofnanir og fyrirtæki ábyrgð á sínum skuldbindingum þó svo að í einhverjum tilfellum hafi ekki verið gengið frá formlegum samningum þar um og því eru þessar skuldbindingar ekki færðar í ársreikninginn.

20. Tengdir aðilar

Aðal- og varamenn í sveitarstjórn auk æðstu stjórnenda sveitarfélagsins eru skilgreindir sem tengdir aðilar sveitarfélagsins. Makar þessara aðila og ófjárráða börn og aðrir fjárhagslega háðir einstaklingar falla einnig undir skilgreininguna ásamt fyrirtækjum í eigu eða undir stjórn þessara aðila.

Á árinu náðu viðskipti sveitarfélagsins við tengda aðila meðal annars til hefðbundinnar þjónustu sem sveitarfélagið veitir og opinberra gjalda sem lögð eru á tengda aðila. Viðskiptin eru á sömu forsendum og þegar um ótengda aðila er að ræða og eru skilyrði og skilmálar viðskiptanna sambærileg og við ótengda aðila. Við ákvörðun um viðskipti við tengda aðila er farið að hæfisreglum 20. gr. sveitarstjórnarlaga.

21. Fjárhagsstaða

Fjárhagsstaða sveitarfélagsins hélt áfram að styrkjast á árinu og skuldaviðmið sem var 148% í árslok 2016 er 135% í árslok 2017 eða undir skuldaviðmiðum samkvæmt reglugerð um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga nr. 502/2012 en samkvæmt þeim má hlutfallið ekki vera hærra en 150%.

Skýringar, frh.:

22. Lykiltölur

Yfirlit um lykiltölur:

	A hluti		A og B hluti	
	Ársreikningur	Áætlun með viðaukum	Ársreikningur	Áætlun með viðaukum
Í hlutfalli við rekstrartekjur:				
Útsvar	65,7 %	68,0 %	61,1 %	63,0 %
Fasteignaskattur	11,1 %	11,5 %	10,1 %	10,4 %
Framlög Jöfnunarsjóðs	10,0 %	9,2 %	9,3 %	8,5 %
Lóðarleiga	2,3 %	2,5 %	2,4 %	2,6 %
Skatttekjur samtals	89,1 %	91,2 %	82,8 %	84,6 %
Aðrar tekjur	10,9 %	8,8 %	17,2 %	15,4 %
Rekstrartekjur samtals	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Laun og launatengd gjöld	57,0 %	56,1 %	54,2 %	53,1 %
Annar rekstrarkostnaður	32,4 %	33,8 %	31,5 %	32,6 %
Afskriftir	2,8 %	3,0 %	3,7 %	3,8 %
(Fjármunatekjur) og fjármagnsgjöld	4,6 %	6,9 %	5,4 %	8,1 %
	96,9 %	99,8 %	94,8 %	97,7 %
Rekstrarniðurstaða f. óreglul.liði	3,1 %	0,2 %	5,2 %	2,3 %
Veltufé frá rekstri	11,5 %	10,9 %	14,4 %	14,3 %
Fjárfestingarhreyfingar	(5,8%)	(8,3%)	(6,4%)	(9,1%)
Í þúsundum króna á íbúa:				
Rekstur				
Skatttekjur	713	686	713	686
Aðrar tekjur	87	66	148	125
Laun og launatengd gjöld	(389)	(389)	(398)	(398)
Breyting lífeyrisskuldbindingar	(67)	(32)	(69)	(33)
Annar rekstrarkostnaður	(259)	(255)	(271)	(265)
Afskriftir	(23)	(22)	(31)	(31)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(37)	(52)	(46)	(66)
Rekstrarniðurstaða f. óreglul.liði	25	2	45	19
Sjóðstreymi				
Veltufé frá rekstri	92	82	124	116
Handbært fé frá rekstri	116	69	149	102
	Ársreikningur	Ársreikningur	Ársreikningur	Ársreikningur
	2017	2016	2017	2016
Efnahagur				
Eignir	1.400	1.331	1.743	1.684
Eigið fé	185	146	374	319
Skuldir og skuldbindingar	1.215	1.185	1.369	1.365
Aðrar lykiltölur:				
Langtímaskuldir í hlutfalli við veltufé frá rekstri				
mælt í árum	6,62	6,83	6,33	6,66
Veltufjárlutfall - veltufjárm./skammtímask.	0,75	0,68	0,85	0,80
Eiginfjárlutfall - eigið fé/heildarfjármagn	13%	11%	21%	19%
Skuldahlutfall - skuldir/rekstrartekjur	152%	159%	159%	170%
Skuldaviðmið	126%	135%	135%	148%
Önnur atriði				
Íbúafjöldi 1. desember	29.360	28.678	29.360	28.678

Skýringar, frh.:

22. Lykiltölur, frh.

Yfirlit um lykiltölur A hluta síðustu fimm ár á verðlagi hvers árs:

	2017	2016	2015	2014	2013
Í hlutfalli við rekstrartekjur:					
Útsvar	65,7 %	65,5 %	63,7 %	64,6 %	64,6 %
Fasteignaskattur	11,1 %	11,6 %	11,3 %	11,2 %	11,6 %
Framlög Jöfnunarsjóðs	10,0 %	9,1 %	9,5 %	9,2 %	8,3 %
Lóðarleiga	2,3 %	2,5 %	2,7 %	2,7 %	2,8 %
Skatttekjur samtals	89,1 %	88,7 %	87,3 %	87,7 %	87,3 %
Aðrar tekjur	10,9 %	11,3 %	12,7 %	12,3 %	12,7 %
Rekstrartekjur samtals	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Laun og launatengd gjöld	57,0 %	58,4 %	58,7 %	54,7 %	50,9 %
Annar rekstrarkostnaður	32,4 %	33,4 %	37,6 %	37,4 %	37,2 %
Afskriftir	2,8 %	3,0 %	3,4 %	3,5 %	3,6 %
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld	4,6 %	5,1 %	5,9 %	7,1 %	2,9 %
	96,9 %	99,9 %	105,6 %	102,7 %	94,6 %
Rekstrarniðurst. f. óreglul. liði, (neikvæð)	3,1 %	0,1 %	(5,6%)	(2,7%)	5,4 %
Veltufé frá rekstri	11,5 %	12,6 %	0,8 %	4,4 %	10,2 %
Fjárfestingarhreyfingar	(5,8%)	2,4 %	(1,1%)	(2,4%)	(5,0%)

Í þúsundum króna á íbúa:

Rekstur

Skatttekjur	713	662	585	561	544
Aðrar tekjur	87	84	85	78	79
Laun og launatengd gjöld	(389)	(371)	(358)	(317)	(297)
Breyting lífeyrisskuldbindingar	(67)	(58)	(36)	(33)	(20)
Annar rekstrarkostnaður	(259)	(249)	(252)	(239)	(232)
Afskriftir	(23)	(22)	(22)	(22)	(22)
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld	(37)	(38)	(40)	(34)	(18)
Rekstrarniðurst. f. óreglul. liði, (neikvæð)	25	8	(38)	(6)	34

Sjóðstreymi

Veltufé frá (til) rekstrar	92	94	5	28	63
Handbært fé (til) frá rekstri	116	43	17	2	50

Efnahagur

Eignir	1.400	1.331	1.360	1.361	1.391
Eigið fé	185	146	137	163	172
Skuldir og skuldbindingar	1.215	1.185	1.223	1.198	1.218

Aðrar lykiltölur:

Veltufjárhlutfall - veltufjármunir/ skammtímaskuldir	0,75	0,68	0,55	0,24	0,43
Eiginfjárhlutfall-eigið fé/heildarfjárm.	13%	11%	10%	12%	12%
Skuldahlutfall - skuldir/rekstrartekjur	152%	159%	183%	187%	196%

Útsvarprósenta	14,48%	14,52%	14,52%	14,52%	14,48%
Fasteignaskattsprósenta, A-liður	0,31%	0,34%	0,32%	0,28%	0,30%
Fasteignaskattsprósenta, B-liður	1,32%	1,32%	1,32%	1,32%	1,32%
Fasteignaskattsprósenta, C-liður	1,65%	1,65%	1,65%	1,65%	1,65%

Íbúafjöldi (heimild: Hagstofa Íslands):

Íbúafjöldi 1. desember	29.360	28.678	28.126	27.818	27.325
Breyting frá fyrra ári	2,4 %	2,0 %	1,1 %	1,8 %	2,1 %

Skýringar, frh.:

22. Lykiltölur, frh.

Rekstur

Í yfirliti þessu er borin saman ráðstöfun skatttekna til einstakra málaflokka A hluta síðustu þrjú ár. Þjónustutekjur og aðrar tekjur sem tilheyra einstökum málaflokkum, hafa verið dregnar frá gjöldum viðkomandi málaflokks. Fjárhæðir eru á verðlagi hvers árs.

	2017	Hlutfall af skattt.	2016	Hlutfall af skattt.	2015	Hlutfall af skattt.
Aðalsjóður:						
Skatttekjur	21.356.188	100,0%	19.377.221	100,0%	16.848.851	100,0%
Félagsþjónusta	(3.231.423)	(15,1%)	(2.901.191)	(15,0%)	(2.930.474)	(17,4%)
Heilbrigðismál	0	0,0 %	0	0,0 %	(64.199)	(0,4%)
Fræðslu- og uppeldismál	(11.176.043)	(52,3%)	(10.129.036)	(52,3%)	(9.813.936)	(58,2%)
Meningarmál	(403.455)	(1,9%)	(364.186)	(1,9%)	(375.998)	(2,2%)
Æskulýðs- og íþróttamál	(1.916.485)	(9,0%)	(1.817.887)	(9,4%)	(1.729.891)	(10,3%)
Brunamál og almanna- varnir	(219.085)	(1,0%)	(197.057)	(1,0%)	(201.931)	(1,2%)
Hreinlætismál	(17.583)	(0,1%)	(49.780)	(0,3%)	(14.897)	(0,1%)
Skipulags- og byggingarmál	(51.691)	(0,2%)	(72.325)	(0,4%)	8.190	0,0 %
Umferðar- og samgöngumál	(850.258)	(4,0%)	(784.808)	(4,1%)	(765.172)	(4,5%)
Umhverfismál	(138.630)	(0,6%)	(131.328)	(0,7%)	(79.223)	(0,5%)
Atvinnumál	(14.252)	(0,1%)	(27.099)	(0,1%)	(17.263)	(0,1%)
Sameiginlegur kostnaður	(1.013.058)	(4,7%)	(975.693)	(5,0%)	(863.767)	(5,1%)
Breyting á lífeyris- skuldbindingu	(1.973.285)	(9,2%)	(1.651.845)	(8,5%)	(1.006.592)	(6,0%)
Fjármagnsliðir	317.764	1,5 %	231.595	1,2 %	451.745	2,7 %
Óreglulegir liðir	0	0,0 %	(215.334)	(1,1%)	0	0,0 %
Aðalsjóður samtals	668.705	3,1 %	291.246	1,5 %	(554.555)	(3,3%)
Eignasjóður	70.867	0,3 %	(264.577)	(1,4%)	(507.267)	(3,0%)
Rekstrarniðurstaða A hluti	739.572	3,5 %	26.669	0,1 %	(1.061.822)	(6,3%)

Fjárfesting

Fjárfesting A hluta á árunum 2015 til 2017 greinist þannig eftir málaflokkum á verðlagi hvers árs:

	2017	%	2016	%	2015	%
Félagsþjónusta	258.935	14,5 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Fræðslu- og uppeldismál	492.733	27,6 %	367.256	(206,5%)	172.747	30,1 %
Æskulýðs- og íþróttamál	316.647	17,7 %	166.679	(93,7%)	212.941	37,1 %
Umferðar- og sam- göngumál	50.878	2,8 %	(946.686)	532,4 %	162.596	28,3 %
Sameiginl. kostnaður	668.422	37,4 %	234.919	(132,1%)	26.435	4,6 %
	1.787.616	100,0 %	(177.831)	100,0 %	574.720	100,0 %

Skýringar, frh.:

23. Samanburður rekstraráætlana

Í neðangreindu yfirliti er gerð grein fyrir rekstraráætlun fyrir árið 2017 samkvæmt upphaflega samþykktri fjárhagsáætlun sveitarfélagsins, samþykktum viðaukum og fjárhagsáætlun með viðaukum. Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í rekstrarreikningi og öðrum skýringum ársreikningsins til samanburðar við rauntölur ársins.

	A hluti			A og B hluti		
	Upphafleg fjárhagsáætlun	Viðaukar við fjárhagsáætlun	Áætlun með viðaukum	Upphafleg fjárhagsáætlun	Viðaukar við fjárhagsáætlun	Áætlun með viðaukum
Rekstrartekjur						
Skatttekjur	18.013.859	93.273	18.107.132	18.019.430	93.273	18.112.703
Framlög Jöfnunarsjóðs	1.921.968	114.136	2.036.104	1.921.968	114.136	2.036.104
Aðrar tekjur	1.935.922	7.394	1.943.318	3.673.805	7.394	3.681.199
	<u>21.871.749</u>	<u>214.803</u>	<u>22.086.553</u>	<u>23.615.203</u>	<u>214.803</u>	<u>23.830.006</u>
Rekstrargjöld						
Laun og launatengd gjöld	11.420.391	14.704	11.435.095	11.663.272	14.704	11.677.976
Breyting lífeyrisskuldbindinga ...	951.543	0	951.543	969.449	0	969.449
Annar rekstrarkostnaður	7.274.490	200.100	7.474.590	7.578.240	200.100	7.778.340
	<u>19.646.424</u>	<u>214.803</u>	<u>19.861.227</u>	<u>20.210.961</u>	<u>214.803</u>	<u>20.425.764</u>
Rekstrarniðurstaða fyrir afskriftir	2.225.326	0	2.225.326	3.404.242	0	3.404.242
Afskriftir	659.300	0	659.300	914.800	0	914.800
Rekstrarniðurstaða án fjármunatekna og fjármagnsgjalda	<u>1.566.026</u>	<u>0</u>	<u>1.566.026</u>	<u>2.489.442</u>	<u>0</u>	<u>2.489.442</u>
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(1.520.693)	0	(1.520.693)	(1.935.087)	0	(1.935.087)
Rekstrarniðurstaða	<u>45.333</u>	<u>0</u>	<u>45.333</u>	<u>554.355</u>	<u>0</u>	<u>554.355</u>

Skýringar, frh.:

24. Samanburður sjóðstreymisáætlana

Í neðangreindu yfirliti er gerð grein fyrir sjóðstreymisáætlun fyrir árið 2017 samkvæmt upphaflega samþykktri fjárhagsáætlun sveitarfélagsins, samþykktum viðaukum og fjárhagsáætlun með viðaukum. Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í sjóðstreymisyfirliti og öðrum skýringum ársreikningsins til samanburðar við rauntölur ársins.

	A hluti			A og B hluti		
	Upphafleg fjárhagsáætlun	Viðaukar við fjárhagsáætlun	Áætlun með viðaukum	Upphafleg fjárhagsáætlun	Viðaukar við fjárhagsáætlun	Áætlun með viðaukum
Rekstrarhreyfingar						
Rekstrarniðurstaða	45.333	0	45.333	554.355	0	554.355
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á fjárstreymi:						
Afskriftir	659.300	0	659.300	914.800	0	914.800
Hækkun á lífeyrisskuldbindingu	951.543	0	951.543	969.449	0	969.449
Aðrar skuldbindingar	(6.880)	0	(6.880)	(6.880)	0	(6.880)
Verðbætur og gengismunur	748.799	0	748.799	973.907	0	973.907
Veltufé frá rekstri	2.398.095	0	2.398.095	3.405.630	0	3.405.630
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:						
Óinnh. skatttekjur, breyting	12.843	0	12.843	12.843	0	12.843
Aðrar skammtímakr., breyting	(28.675)	0	(28.675)	(48.395)	0	(48.395)
Greitt vegna lífeyrisskuldbindingar	(330.790)	0	(330.790)	(344.790)	0	(344.790)
Skammtímaskuldir, breyting	(21.843)	0	(21.843)	(22.512)	0	(22.512)
Samtals	(368.465)	0	(368.465)	(402.854)	0	(402.854)
Handbært fé frá rekstri	2.029.630	0	2.029.630	3.002.776	0	3.002.776
Fjárfestingarhreyfingar						
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjárumnum	(3.059.500)	(256.000)	(3.315.500)	(3.435.500)	(256.000)	(3.691.500)
Lóðir til úthlutunar	1.200.000	256.000	1.456.000	1.240.000	256.000	1.496.000
Eignarhlutir breyting	0	0	0	0	0	0
Langtímakröfur, breyting	15.700	0	15.700	15.712	0	15.712
Langtímakr. á eigin ft. Breyting	0	0	0	0	0	0
Fjárfestingarhreyfingar	(1.843.800)	0	(1.843.800)	(2.179.788)	0	(2.179.788)
Fjármögnunarhreyfingar						
Ný lán	1.000.000	0	1.000.000	1.000.000	0	1.000.000
Afborganir langtímalána	(972.266)	0	(972.266)	(1.481.883)	0	(1.481.883)
Afborganir leiguskulda	(116.927)	0	(116.927)	(116.927)	0	(116.927)
Skammtímalán breyting	(70.488)	0	(70.488)	(70.488)	0	(70.488)
Eigin fyrirtæki breyting	72.682	0	72.682	0	0	0
Fjármögnunarhreyfingar	(86.999)	0	(86.999)	(669.298)	0	(669.298)
Hækkun, (lækkun) á handb. fé	98.831	0	98.831	153.690	0	153.690
Handbært fé í ársbyrjun	32.970	0	32.970	39.863	0	39.863
Handbært fé í árslok	131.801	0	131.801	193.553	0	193.553

Yfirlýsing um stjórnarhætti og ófjárhagslegar upplýsingar

Yfirlýsing um stjórnarhætti

Um stjórnarhætti sveitarfélagsins gilda sveitarstjórnarlög nr. 138/2011, með síðari breytingum, og samþykkt um stjórn sveitarfélagsins nr. 525 frá 26. maí 2016. Bæjarstjórn er kjörin í almennum kosningum af íbúum sveitarfélagsins á fjögurra ára fresti.

Bæjarstjórn ber ábyrgð á því að til staðar sé virkt kerfi innra eftirlits og það sé formlegt, skjalfest og sannreynt reglulega. Innra eftirlitið á að vera til þess fallið að veita vissu um að sveitarfélagið nái árangri og skilvirkni í starfsemi í samræmi við markmið sveitarfélagsins, að það veiti áreiðanlegar og réttmætar fjárhagsupplýsingar til ytri aðila og það hlýti lögum og reglum sem gilda um starfsemina.

Um áhættustýringu er vísað til ákvæða í VII. kafla sveitarstjórnarlaga, s.s. um fjárstjórnarvald, bindandi áhrif ákvörðunar um fjárhagsáætlun ársins, ábyrga meðferð fjármuna, miklar fjárfestingar og skuldbindingar og takmarkanir er varða veðsetningar og ábyrgðaveitingar. Sveitarfélagið fer að ákvæðum sveitarstjórnarlaga hvað þetta varðar.

Fjöldi fulltrúa í bæjarstjórn og nefndum, ráðum og stjórnnum á vegum sveitarfélagsins er tilgreindur í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins sem aðgengileg er á heimasíðu þess. Á heimasíðunni má einnig sjá hverjir sitja í einstaka nefndum, ráðum og stjórnnum.

Í 2. tölul. 44. gr. sveitarstjórnarlaga kemur fram regla um kynjahluföll í nefndum sem bæjarstjórn velur í. Sveitarfélagið gætir að þessum reglum við skipan í nefndir. Að því er bæjarstjórnina varðar ræðst samsetningin af röðun framboðslista og niðurstöðum kosninga til sveitarstjórnar. Í bæjarstjórn eru 7 fulltrúar konur og 4 fulltrúar karlar. Þar sitja nú fulltrúar með ólíkan bakgrunn og menntun.

Um siðareglur og góða starfshætti er fjallað í 29. gr. sveitarstjórnarlaga. Sveitarfélagið hefur sett siðareglur, dags. 19. maí 2010, sem aðgengilegar eru á heimasíðu sveitarfélagsins.

Ófjárhagslegar upplýsingar

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 eru sveitarfélög sjálfstæð stjórnvöld sem er stjórnað af lýðræðislega kjörnum sveitarstjórnnum í umboði íbúa sveitarfélagsins. Sveitarfélagið sinnir þeim verkefnum sem því er falið lögum samkvæmt, m.a. varðandi fræðslu- og uppeldismál, félagsþjónustu, æskulýðs- og íþróttamál, menningarmál, hreinlætismál og umhverfismál. Jafnframt fylgir það kröfum sem gilda um starfsemi þess í öðrum lögum, s.s. stjórnsýslulögum, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kynja og lögum um opinber innkaup. Einnig eru í gildi siðareglur, dags. 19. maí 2010, sem settar hafa verið á grundvelli 29. gr. sveitarstjórnarlaga og aðgengilegar eru á heimasíðu sveitarfélagsins.

Engin veruleg frávik hafa verið greind af hálfu opinberra eftirlitsaðila eða endurskoðenda hvað varðar starfsemi sveitarfélagsins sem tengist umhverfis, félags- og starfsmannamálum, mannréttindamálum eða spillingar- og mútumálum.